

УДК 311.14:911.375.62

<https://doi.org/>

10.15407/ugz2023.01.015

Гродзинський М. Д., ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6461-6531>,
Корогода Н. П., ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1518-2997>,

Гродзинська О. Ю., ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1862-9080>,
Свідзінська Д. В., ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1578-6312>.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Чинники сприйняття та оцінка проблем зелених зон Києва його мешканцями

Метою дослідження було з'ясування чинників сприйняття та виявлення підстав, які лежать в основі вибору зелених зон для відвідування, а також обмежують можливості їхнього використання. Матеріалом послуговували дані необмеженого онлайн-анкетування та безпосереднього опитування киян. Виявлено головні чинники позитивного сприйняття зелених просторів. Найбільш привабливими вважаються простори з наявністю деревної рослинності та водойм. Головною проблемою, що обмежує відвідування зелених зон, названо засміченість. Втім, загальний рівень задоволеності мешканців станом, кількістю та доступністю зелених зон, говорить про те, що проблеми стосуються окремих зон, а не блакитно-зеленої інфраструктури міста загалом. Дослідження може стати ефективним інструментом в оцінці обсягів надання культурних екосистемних послуг (КЕП). Вподобання мешканців можуть правити за параметри оцінки ефективності виконання КЕП, а проблеми — обсягів їхньої втрати.

Ключові слова: *зелені зони, сприйняття ландшафтів, функції ландшафту, соціологічне опитування, місто Київ.*

UDC 311.14:911.375.62

Grodzynski, M., ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6461-6531>,
Korohoda, N., ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1518-2997>,

Grodzynska, O., ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1862-9080>,
Svidzinska, D., ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1578-6312>.

Taras Shevchenko National University of Kyiv

Factors of Perception and Assessment of Problems of Green Areas in Kyiv by Its Residents

Living in an urban environment poses additional risks to human health and psychological comfort. Green and blue zones of the city, providing ecosystem services, in particular cultural services (CES), reduce such risks. In our opinion, the consumption of CES to the maximum extent requires, among other things, that green areas are perceived as attractive to humans. Accordingly, the purpose of this study was to find out the factors of perception and identify the reasons that underlie the choice of green areas for visiting, as well as limit the possibilities of their usage. The empirical material of the study was the data collected in the framework of the project Transnational partnership towards academic integration in Europe: Urban blue-green infrastructure in Europe's East and West (LINC). To collect the data, an unlimited online survey and a direct survey of Kyiv residents in the form of individual interviews were used. The survey revealed the main factors of residents' positive perceptions of green spaces. Kyiv inhabitants consider the spaces with woody vegetation and water bodies to be the most attractive. The nature of the green areas usage indicated that the most popular are the CEPs for recreation (87%), maintenance of moral and psychological (64%) as well as physical (52%) health. Thus, the areas that are able to provide them are chosen by Kyiv citizens as attractive for visiting. Also, the study identified problems that limit visiting green areas. Most of them are related to poor maintenance and lack of time for visiting. Littering was identified as the main problem (83.5%). However, the overall level of satisfaction of residents with the condition, quantity, and accessibility of green areas, which had above average and high scores, indicate that the problems related to individual areas, and not to the blue-green infrastructure of the city in general.

Keywords: *green zones, landscape perception, landscape functions, social survey, the city of Kyiv.*

Актуальність теми дослідження

Пришвидшення темпів процесу урбанізації (зростання площі та чисельності населення міст, щільності забудови, транспортного тиску) негативно позначається на мешканцях міста. Проживання людини в міському середовищі створює додаткові ризики для її здоров'я та психологічного комфорту через відірваність від природного середовища [1].

Особливе значення в подоланні цих небезпечних тенденцій відводиться розвитку міських зелених зон та їх більш повному використанню [2, 3]. Адже саме зелені зони міста, поєднуючись у цілісну інфраструктуру, знижують названі ризики [4]. До такої інфраструктури, крім природних і штучних насаджень, також відносяться водні об'єкти через те, що вони являють собою напівприродні та природні екосистеми, береги більшості з яких озеленені. З огляду на це, в науковій літературі та практиці містопланування системи зелених насаджень і водних тіл розглядають як єдину «блакитно-зелену» інфраструктуру (англ. *blue-green infrastructure*) [5].

Блакитно-зелена інфраструктура м. Києва різноманітна й представлена парками, скверами, ботанічними та дендрологічними садами, міськими лісами, річками, озерами, ставками та іншими насадженнями: внутрішньо-квартальними, примігстральними, закладів освіти, культури та охорони здоров'я, меморіальних комплексів та кладовищ тощо. Названі об'єкти являють собою природні та частково природні ландшафти, що є головними надавачами екосистемних послуг (ЕП) [6].

Серед груп ЕП одними з найбільш затребуваних серед мешканців мегаполісу є культур-

ні екосистемні послуги (КЕП). Вони відіграють важливу роль у підтримці фізичного та психічного здоров'я, створюють умови для зниження рівня стресу, надаючи естетичне нахнення, формуючи культурну ідентичність, створюючи відчуття дому тощо. У групі КЕП міських зелених зон слід згадати фізичну, духовну, символічну та інтелектуальну взаємодію людини з екосистемами [7].

Необхідність нашого дослідження обумовлена двома взаємопов'язаними аспектами. З одного боку, споживання КЕП в максимальному обсязі, можливе лише в тому випадку, якщо зелені зони сприймаються людиною як привабливі. З іншого — зелена інфраструктура Києва має свої проблеми [2]. Вони сьогодні істотно впливають на зниження естетичної привабливості міста, погіршення загального фізичного та ментального здоров'я мешканців тощо, таким чином кияни втрачають (недоотримують) КЕП. Але багаточисельність питань, пов'язаних зі станом окремих зон та розбудовою зеленої інфраструктури Києва загалом, зумовлює необхідність визначитись з тими проблемами, вирішення яких слід вважати найбільш актуальним. Адже головні з них є чинниками, що погіршують сприйняття мешканцями зелених зон, а отже і знижують обсяги надання КЕП. Таким чином, виявлення закономірностей сприйняття міських зелених зон мешканцями є актуальною задачею сьогодення і може застосовуватись у практиці містопланування, зокрема в стратегії розвитку зелених зон, оскільки вона має ґрунтуватись на виявленому ставленні та прагненнях мешканців міста [8].

Стан вивчення питання

Проблемі сприйняття людиною міських зелених зон присвячено чимало праць [4, 9, 10]. Серед найновіших ґрунтовних досліджень про те, як наявність, доступність та якість міських зелених насаджень впливають на частоту та типи їх використання слід відзначити [11, 12]. Зокрема в роботі [11] було проаналізовано чинники, які мали вплив на взаємодію людей з міськими зеленими зонами у Швеції. Було виявлено ключові фактори, зокрема зв'язок із природою, сприйняття функцій зелених зон тощо. В дослідженні [12] при аналізі чинників відвідування міських парків було визначено їхнє «проєкологічне» сприйняття. Проте, для

території міста Києва такі дослідження не проводились. Водночас, для цієї території була проведена оцінка забезпеченості мешканців зеленими зонами та їхньої пішохідної доступності [13], що також є чинником привабливості.

Питання надання ЕП міськими зеленими зонами розглядалось у роботах [14, 15, 16, 17], проте, в більшості з них на культурних ЕП увага зосереджувалась недостатньо. Однією з причин такого стану вивчення питання є, зокрема, складність у виокремленні критеріїв, за якими можна було б кількісно оцінити обсяги КЕП.

Спираючись на методичні підходи, викладені в названих роботах та зважаючи на невирішені питання, метою даного дослідження стало з'ясування чинників сприйняття та виявлення

підстав, які лежать в основі вибору киянами зелених зон для відвідування, а також визначення проблем у зелених зонах, які сприймаються як найбільш нагальні.

Методи дослідження

Емпіричним матеріалом дослідження послугували дані, зібрані в рамках виконання проекту «Транснаціональне партнерство для академічної інтеграції в Європі: Міська блакитно-зелена інфраструктура на Сході та Заході Європи (LINC)» (англ. *Transnational partnership towards academic integration in Europe: Urban blue-green infrastructure in Europe's East and West (LINC)*). Проект спрямовано на підвищення привабливості міського середовища шляхом інтегрованого управління його блакитно-зеленою інфраструктурою. Для збору даних було використано необмежене онлайн анкетування (1362 повністю заповнені анкети) та безпосереднє опитування мешканців Києва у формі індивідуальних інтерв'ю (вибірка — 200 респондентів). Збір даних проводився в наступні терміни: онлайн анкетування — січень–березень 2021 р., індивідуальні інтерв'ю — серпень–грудень 2021 р.

Представлені в анкетах питання можна умовно розподілити на чотири блоки. Перший блок питань направлено на визначення чинників, які покращують сприйняття респондентами зелених зон. Питання даного блоку

пов'язані: а) з індивідуальними вподобаннями респондентів щодо вибору різних типів зелених зон для відвідування; б) з тим, які саме функції зелених зон, респонденти вважають найважливішими; в) з типом використання зелених зон. Відповіді на питання даного блоку дозволяють встановити, яким характеристикам має відповідати зелена зона, щоби вона сприймалася населенням як найбільш комфортна, а отже, й надавала свій максимум КЕП. Другий блок питань спрямовано на визначення чинників, що обмежують використання зелених зон та призводять до втрати певних обсягів КЕП. Третій блок питань направлений на встановлення загального рівня задоволеності містян зеленими зонами Києва. Відповіді на запитання даного блоку дозволяють визначити, чи має проблеми вся блакитно-зелена інфраструктура міста. Четвертий блок — запитання щодо соціально-демографічної характеристики респондента (стать, вік, сімейний стан, освіта, зайнятість та матеріальне становище). В подальшому це дозволить встановити особливості сприйняття в різних демографічних групах.

Виклад основного матеріалу

У цьому дослідженні виявлено та проаналізовано чинники, які впливають на сприйняття людиною зелених зон — посилюють або, навпаки, знижують їхню привабливість для відвідування.

Стан та краса зеленого простору вважаються респондентами вагомим фактором їх відвідування. При цьому, важливо було з'ясувати, який зміст респонденти вкладають в «красу зеленого простору». На прохання пояснити цей зміст менше половини опитаних киян критерієм краси зеленого простору міста назвали природну рослинність у ньому. Натомість, більша частина опитаних респондентів естетично привабливим вважають зелений простір, який є доглянутим. Під доглянутістю респонденти розуміють паркові зони, очищені від чагарників, охайність композиційних інсталяцій, клумб тощо. Виконане опитування киян дало змогу виявити типи зелених просторів, які відвідуються найчастіше (*рис. 1*).

За даними опитувань, відповідно до пояснень про сприйняття «краси», серед мешканців Києва найпопулярнішим типом зелених просторів є парки (91,5 %), ліси (70 %), озера (70,5 %), річки (63,5 %) а також сквери (62 %). Водночас газони, луки, церковні сквери, спортивні майданчики відвідуються киянами значно рідше. Дані *рис. 1* вказують на те, що для респондентів привабливішими виявились, перш за все, зелені простори з наявністю деревної рослинності. При цьому, природні ліси їх приваблюють менше, ніж впорядковані штучні — парки. Важливим аспектом привабливості також є наявність водних об'єктів.

Такі значення у виборі зелених зон для відвідування цілком збігаються з думкою респондентів, висловленою під час онлайн-опитування. Онлайн-респонденти в тому ж порядку зазначили найбільш пріоритетними для відвідуван-

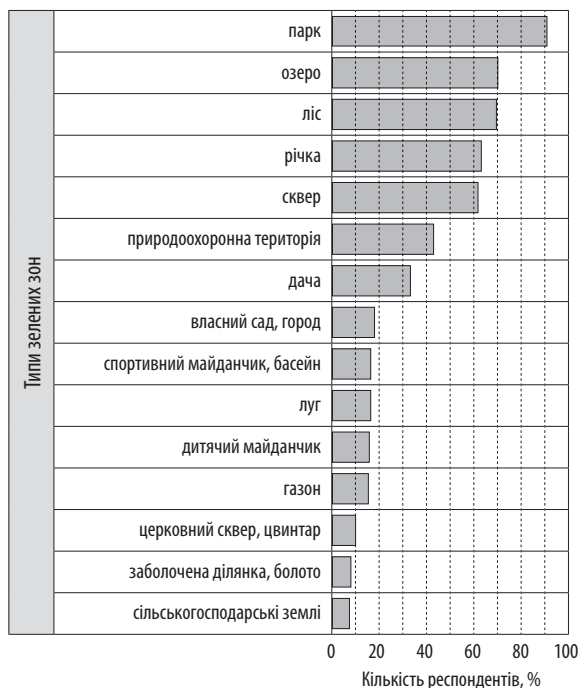

Рис 1. Типи зелених зон та їхня відвідуваність серед киян.

ня: парки (89,6 %), ліси (82,2 %), озера (65,6 %), річки (63,9 %) сквери (58,8 %). Натомість, такі природні зелені зони, як луки — 15,5 % респондентів з індивідуальних інтерв'ю (21,3 % — онлайн), заболочені ділянки — 8 % (11,5 %); штучні: дитячі майданчики — 16 % (17 %) та церковні сквери — 10 % (8 %) оцінюються як найменш привабливі.

Оскільки міські зелені простори у своєму функціонуванні надають багато екосистемних послуг [17], важливо було з'ясувати, які з функцій зелених зон кияни вважають найважливішими. Результати опитування наведено на рис. 2.

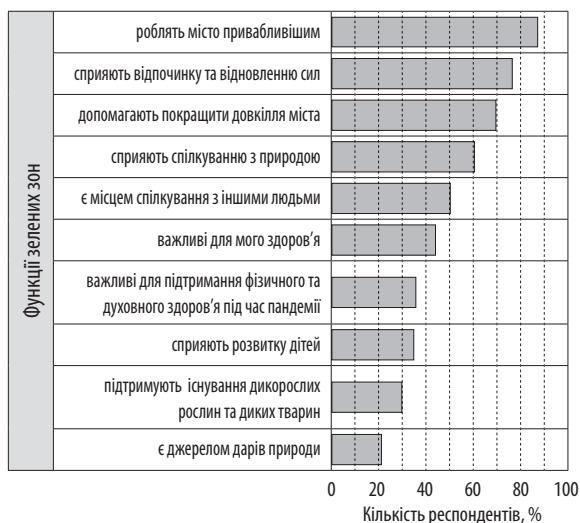

Рис 2. Функції зелених зон.

Через пріоритет в обраних функціях нами було визначено загальне уявлення респондентів про ЕП послуги, що надаються зеленими зонами міст. Визначено, що більшість вважає зелені зони постачальниками здебільшого культурних ЕП (забезпечують відпочинок — (76,5 %), підтримують фізичне (44 %) та морально-психологічне здоров'я (35,5 %), розвиток дітей (34,5 %); регулювальних та послуг підтримки (покращують довкілля — (69,5 %), підтримують існування дикорослих рослин та диких тварин (29,5 %), і лише на останній позиції — послуги з постачання — (21 %).

Також рис. 2 демонструє, що міське середовище є естетично привабливішим завдяки зеленим просторам. На це вказали 87,5 % опитаних. Тобто, для абсолютної більшості респондентів зелені зони виконують не так соціальну чи утилітарну функцію (територію, яку можна використати для себе), як неутілітарний чинник краси міста. Вірогідно, саме таким неутілітарним ставленням киян до зелених просторів можна пояснити те, що частка опитаних респондентів, які взагалі не відвідують зелені простори міста, складає лише 4,3 %, а частка респондентів, які це роблять не частіше ніж раз на місяць, становить 27,6 %.

Тип використання зелених просторів (рис. 3), відображає які послуги люди власне споживають найактивніше. З рисунка видно, що зелені зони передусім підтримують фізичне здоров'я містян, створюючи умови для відпочинку, зокрема для піших прогулянок (87 % відповідей), та занять різними видами спорту (52 %). Морально-психологічний стан в зелених зонах підтримують 64 % мешканців спілкуючись з іншими людьми, друзями та родиною (56,5 %), просто відпочиваючи від міста (57 %). Також більшість опитаних вважають, що відновити їхній стан допомагає еднання з довкіллям, а саме насолодження природою (68 %), зокрема природними запахами та звуками (63 %), спостереження за дикими тваринами (25 %). Цікавим є той факт, що «безпосередньо користується» КЕП навіть більший відсоток респондентів, ніж так вважають (див вище). Отже, зони які здатні їх забезпечити пріоритетно обираються киянами для відвідування.

Однак, привабливість зелених просторів певного типу не слугує за єдину підставу вибору їх для відвідування. Тому, другий блок запитань спрямовано нами на визначення чинників, що обмежують використання зелених зон.

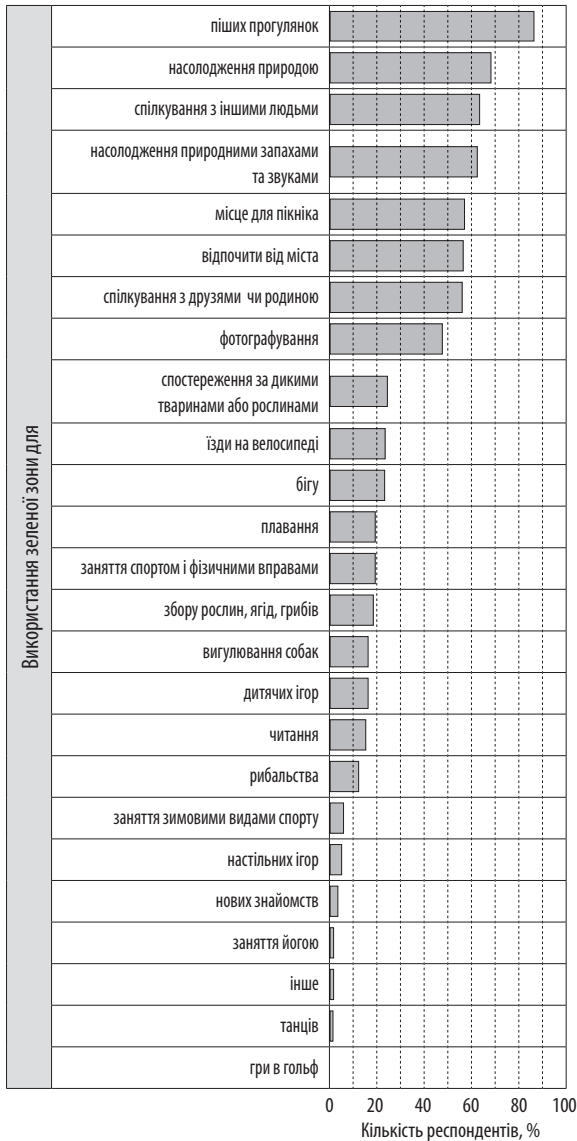

Рис 3. Типи використання зелених просторів киянами.

Найважливішим чинником, що обмежує відвідування зеленої зони, респонденти вважають її чистоту та загальну доглянутість. Чинниками послаблення привабливості зеленої зони респонденти назвали недостатню розвиненість інфраструктури: паркових лав, подекуди взагалі їхню відсутність чи занедбаний стан, пошкоджені або взагалі відсутні доріжки для прогулянок та інформаційні щити. Також було зазначено незадовільний санітарно-гігієнічний стан елементів зеленої інфраструктури Києва: покинуті й замулені річки, озера та ставки, численні згарища від вогню, витоптаний трав'яний покрив тощо. Зазначені проблеми — сміття (мала кількість смітників (83,5 %)), вандалізм та графіті (45 та 26,5 %), відсутність доступних стежок та непрочищені насадження (25 та 20,5 %). Останнє, зокрема, створює відчуття небезпеки та дискомфорту при відвідуванні зелених зон у 26 % респондентів (рис. 4).

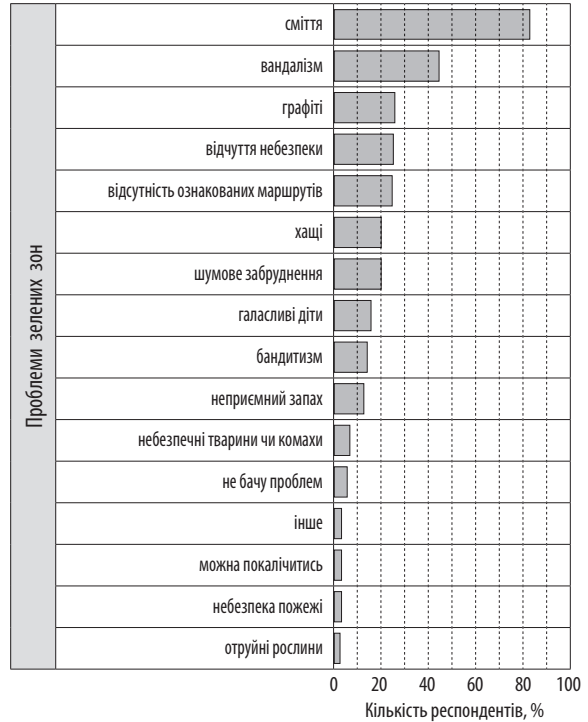

Рис 4. Основні проблеми, що фіксуються в зелених просторах Києва

Під час опитування також було виявлено, що респонденти при виборі зеленої зони зважають і на її низьку завантаженість відвідувачами. Опитані пояснили, що мала кількість відвідувачів допомагає розслабленню та спостереженню за природою, що й є головною метою відвідування зелених просторів міста, а часто заважають зокрема галасливі діти (16 %). Для цієї категорії респондентів особливо привабливими були «найтихіші» природні зелені простори Києва — приміські ліси, озеленені праві схили Дніпра та його заплави.

Названі проблеми призводять до того, що зелена зона перестає відповідати вимогам населення і втрачає свій потенціал КЕП. Таким чином, наявність «найголовніших» проблем, може послугувати за критерій в оцінці втрати КЕП.

Окремим блоком питань було визначено загальний рівень задоволеності респондентів сучасним станом (якістю) зелених зон м. Києва (рис. 5).

З рисунку можемо бачити, що абсолютна більшість респондентів, а саме 44 % виявили середній рівень задоволеності (3 бали з 5) якістю блакитно-зеленої інфраструктури Києва. Вищий від середнього рівень задоволеності (4 бали) — 38,5 %. Абсолютно задоволеними — на 5 балів виявилися лише 6,5 %, що цілком корелює з кількістю людей, які не бачать проблем в зелених зонах — 6 % (рис. 4, перший

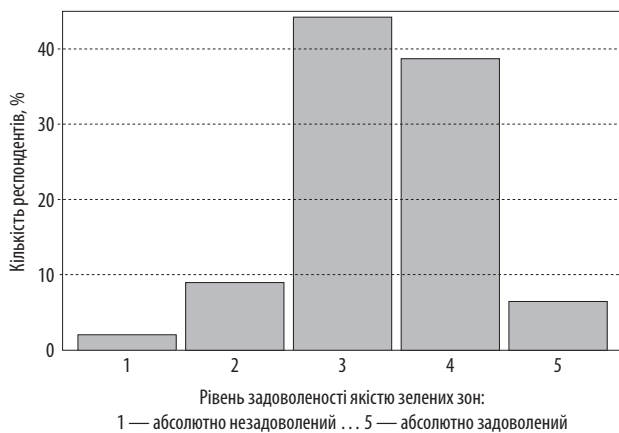

Рис 5. Рівень задоволеності якістю зелених зон Києва.

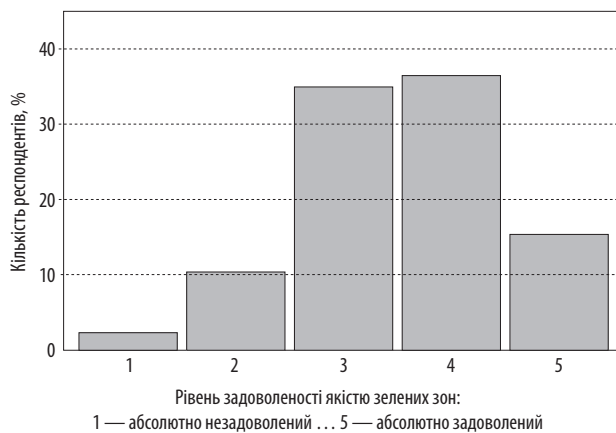

Рис 7. Рівень задоволеності кількістю зелених зон Києва.

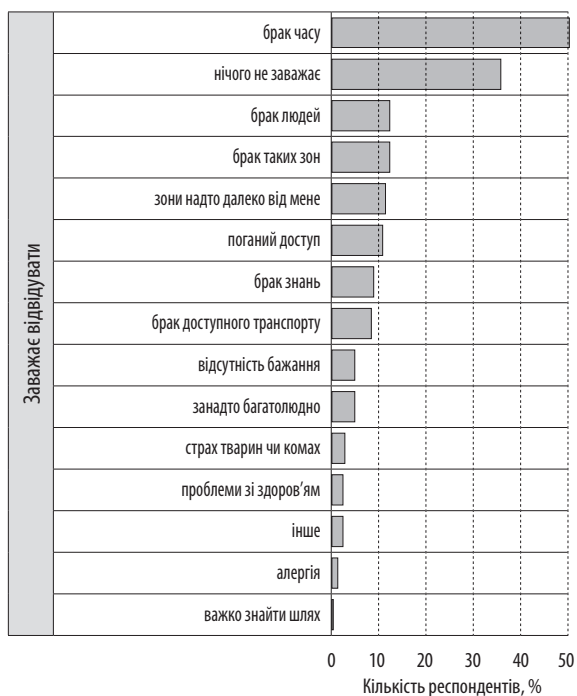

Рис 6. Рівень задоволеності якістю зелених зон Києва.

стовпець). Водночас, незадоволеними є меншість з опитаних киян (9 % респондентів оцінили стан зелених просторів на 2, а 2 % — лише на 1 бал). З цього можна зробити висновок, що названі проблеми (рис. 4) кияни скоріше відносять до окремих об'єктів, ніж до всієї блакитно-зеленої інфраструктури міста.

Крім характеристик власне зеленої зони, на відвідування також впливає її розташування та доступність. У поведінковій географії вважається, що саме відстань від місця проживання людини до зеленого простору є найбільш важливим чинником його відвідування. В процесі опитування було з'ясовано, що доступність зеленого простору респонденти розуміють як легкість дістатися до нього не тільки від місця свого проживання, а й від місця роботи. Більше того, проведені індивідуальні інтерв'ю з рес-

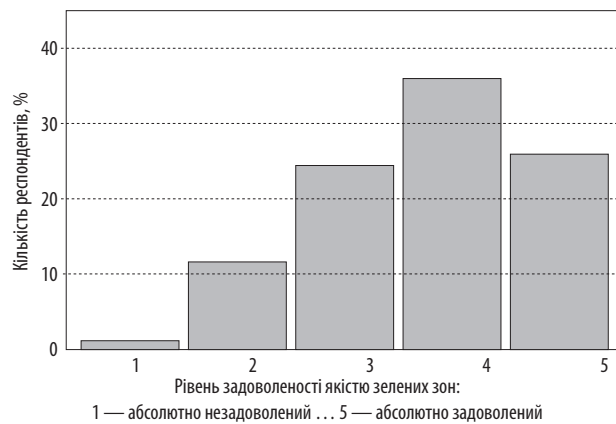

Рис 8. Рівень задоволеності доступністю зелених зон Києва.

пондентами засвідчили, що для багатьох із них близькість зеленого простору до місця роботи є важливішим чинником його відвідування, ніж близькість до місця проживання.

Цей висновок має значення для планування зелених просторів міст. Адже традиційно, зелені простори розташовують здебільшого у житлових масивах або поблизу них. Натомість, у районах, де зосереджено виробничі підприємства та інші установи, площа зелених зон набагато менша. Такий характер територіального розподілу зелених просторів наразі не відповідає вимогам містян й утруднює задоволення їхньої потреби у короткотерміновому відпочинку «на природі» після робочого дня або під час перерви. Як видно з рисунка 6, більшість, з тих хто говорив про брак часу (50,5 %), також зауважила те, що якби зелені зони були ближче, то часу на те, щоб дістатися до них витрачалося б менше, відповідно, вони б відвідували їх частіше.

В той же час нами отримано загалом високий показник задоволеності кількістю зелених зон. Так, 15,5 % респондентів є абсолютно задоволеними кількістю зелених зон (рис. 7). Крім того, набагато більше киян оцінюють достат-

ність зелених зон балами вищими від середніх (4 бали — 36,5 %) та середніми (3 бали — 35 %). Незадоволені кількістю зелених зон 13 % респондентів (10,5 % — 2 бали та 2,5 % — 1 бал), що також співпадає з відсотком респондентів (12,5 %), які як одну із «перешкод» для відвідування визначили брак таких зон (див. рис. 6).

Оцінки кількості зелених зон загалом корелюють з оцінками доступності до них. Так, не відчують труднощів при діставанні до зелених зон трохи більше чверті киян (26,5 %) (рис. 8). Більшість — 36,5 % опитаних киян

оцінили доступність зелених зон на 4 бали та 3 бали — 24%, тоді як невдоволені доступом до цих зон 13 % респондентів (12 % — 2 бали та 1 % — 1 бал).

Отже, більшість респондентів вважають, що кількість зелених зон міста достатня і при цьому проблем із доступом до наявних зон вони загалом не мають. Із цього можна припустити, що опитані вбачають проблему не у віддаленості окремих зелених зон від місця їхнього проживання чи роботи, а у недостатній альтернативі вибору цих зон для відвідування.

Висновки

В роботі було з'ясовано, що киянам найбільше подобається відвідувати парки, ліси, озера, річки та сквери. Тобто головним при виборі є наявність деревної рослинності та водойм. За цих обставин природні території — ліси виявились менш привабливими, ніж впорядковані штучні (парки). В основі вибору зон для відпочинку найбільш вагомими для киян чинниками є охайність та доглянутість, а також доступність від місця проживання або роботи. Респонденти вважають, що зелений простір робить міське середовище естетично привабливим та на-

дають йому особистісного значення, як такого що сприяє відновленню сил, енергії та дозволяє покращити своє здоров'я. Серед проблем зелених зон Києва, що обмежують бажання ними скористатися та призводять до зменшення популярності та відвідуваності, найбільш часто вказуються засміченість та вандалізм. Втім, достатньо високі показники задоволеності киян кількістю, станом зелених зон та доступністю до них, говорить про наявність проблем в окремих зелених зонах а не у всій блакитно-зеленій інфраструктурі міста.

Новизна дослідження

Зелені зони міста, як головні постачальники ЕП у ньому, не лише сприяють зростанню естетичної привабливості міст, але й допомагають зменшити негативний вплив урбанізації на мешканців. Обсяги екосистемних послуг напряму залежать від стану та функціонування зелених зон. Обов'язковою умовою для забезпечення максимального обсягу надання зеленими зонами культурних екосистемних послуг є планування блакитно-зеленої інфраструктури міста засноване

на уподобаннях користувачів. Проведене дослідження може стати дієвим інструментом в оцінці функціонування та відповідно обсягів надання культурних екосистемних послуг. Зокрема вподобання мешканців можуть використовуватись як параметри оцінки ефективності виконання КЕП. А відповідність показникам, що обмежують відвідування зеленої зони — в оцінці обсягів недоотримання (втрати) КЕП сьогодні та оцінці ризиків такої втрати в майбутньому.

References [Література]

1. Harting, T., & Kahn, P. (2016). Living in cities, naturally. In *Science*, 352, 938–940.
2. Department of Ecology and Natural Resources of Kyiv City State Administration. (2021). *Integrated city target program of environmental well-being of Kyiv for 2022–2025*. URL: <https://ecodep.kyivcity.gov.ua/files/2021/5/24/Prog.pdf> [In Ukrainian].
[Управління екології та природних ресурсів Київської міської державної адміністрації. *Комплексна міська цільова програма екологічного благополуччя міста Києва на 2022–2025 роки*. URL: <https://ecodep.kyivcity.gov.ua/files/2021/5/24/Prog.pdf>].
3. Chiesura, A. (2004). The role of urban parks for the sustainable city. In *Landscape and Urban Planning*, 68(1), 129–138.
4. Herzog, T. R. (1995). *A cognitive analysis of preferences for urban nature*. "Landscape Perception. Readings in Environmental Psychology." In A. Sinha (ed.) London: Academic Press, 65–81.
5. Ghofrani, Z., Sposito, V., & Faggian, R. (2017). A comprehensive review of blue-green infrastructure concepts. In *International Journal of Environment and Sustainability* 6 (1), 15–36. DOI: <https://doi.org/10.24102/ijes.v6i1.728>

6. Millennium Ecosystem Assessment. (2005). *Ecosystems and Human Well-being: Synthesis*. Island Press, Washington, DC. Retrieved from: <https://www.millenniumassessment.org/documents/document.356.aspx.pdf>
7. Cultural Ecosystem Services. (2022). *Biosphere Reserves for Climate Adaptation in Ukraine*. Retrieved from: <https://www.eba-ukraine.net/kul-turni-poslugi.html>
8. Taylor, L., & Hochuli, D. (2017). Defining greenspace: multiple uses across multiple disciplines. In *Landscape and Urban Planning*, 158, 25–38. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2016.09.024>
9. Grodzynska, O. (2008). Human perception of urban landscapes (on the example of cities of southern Ukraine and Kyiv). In *Scientific Notes of the V. I. Vernadsky Tavrichesky National University. Geography*, 21 (60), 155–163. [in Ukrainian].
[Гродзинська О. Ю. Сприйняття людиною міських ландшафтів (на прикладі міст півдня України та Києва). *Ученые записки Таврич. нац. ун-та им. В. И. Вернадского. География*. 2008, т. 21(60), № 2. С. 155–163.]
10. Ulrich, R. S. (1981). Natural Versus Urban Scenes: Some Psychophysiological Effects. *Environment and Behavior*, 13, 523–556.
11. Elbakidze, M., Dawson, L., Milberg, P., Mikusiński, G., Hedblom, M., Kruhlov, I., Yamelynets, T., Schaffer, C., Johansson, K-E., & Grodzynski, M. (2022). Multiple factors shape the interaction of people with urban greenspace: Sweden as a case study. In *Urban Forestry & Urban Greening*, 74, 127672. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ufug.2022.127672>.
12. Dinda, S., & Ghosh, S. (2021). Perceived benefits, aesthetic preferences and willingness to pay for visiting urban parks: A case study in Kolkata, India. *International Journal of Geoheritage and Parks*, 9(1), 36–50. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ijgeop.2020.12.007>
13. Tsyhanok, Ye. (2021). *Landscape and ecological organization of natural protected areas of urbanized zones (City of Kyiv case study)*. (Doctoral dissertation in specialty 106 Geography). Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine. [in Ukrainian].
[Циганок Є. Ю. Ландшафтно-екологічна організація природоохоронних територій урбанізованих зон (на прикладі міста Києва). Дис. ... д. філософ. за спец. 106 «Географія». Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, 2021.]
14. Cieccko, L., K. Tenneson, J. Dilley, & Wolf, K. W. (2012). Seattle's forest ecosystem values: Analysis of the structure, function, and economic benefits. *Seattle, WA: Green Cities Research Alliance*.
15. Mexia, T., Vieira, J., Príncipe, A., Anjos, A., Silva, P., Lopes, N., Freitas, C., Santos-Reis, M., Correia, O., Branquinho, C., & Pinho, P. (2018). Ecosystem services: Urban parks under a magnifying glass. *Environmental Research*, 160, 469–478. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.envres.2017.10.023>
16. Pretzsch, H., Moser-Reischl, A., Rahman, M. A. et al. (2021). *Towards sustainable management of the stock and ecosystem services of urban trees. From theory to model and application*. DOI: <https://doi.org/10.1007/s00468-021-02100-3>
17. Korohoda, N., Halahan, O., & Kovtoniuk, O. (2022, November). The use of GIS and Remote Sensing Data in Determining the Condition of Green Areas in Kyiv. In 16th International Conference *Monitoring of Geological Processes and Ecological Condition of the Environment* (Vol. 2022, No. 1, pp. 1–5). EAGE Publications BV. DOI: <https://doi.org/10.3997/2214-4609.2022580056>

Стаття надійшла до редакції 21.11.2022

Для цитування [For citation]

Гродзинський М. Д., Корогода Н. П., Гродзинська О. Ю., Свідзінська Д. В. Чинники сприйняття та оцінка проблем зелених зон Києва його мешканцями. *Укр. геогр. журн.* 2023. № 1. С. 15–22. [Українською мовою]. DOI: <https://doi.org/10.15407/ugz2023.01.015>

Grodzynski, M., Korohoda, N., Grodzynska, O., & Svidzinska, D. (2023). Factors of Perception and Assessment of Problems of Green Areas in Kyiv by Its Residents. In *Ukr. Geogr. Ž. No. 1*. 15–22. [In Ukrainian]. DOI: <https://doi.org/10.15407/ugz2023.01.015>